

Sťažovateľ:

Mach Marián, Cementárenská 100/63, 013 11 Lietavská Lúčka, tel.: 0917 750 750,
email: mmporadca@gmail.com

Adresát:

Slovenská inšpekcia životného prostredia - Ústredie

Karloveská 2

841 04 Bratislava

V Lietavskej Lúčke, dňa 10. 04. 2026

VEC: Sťažnosť na nesprávny úradný postup, nečinnosť a legalizáciu protiprávneho stavu – Žiadosť o okamžité zastavenie prevádzky

Týmto podávam oficiálnu sťažnosť a podnet na preverenie postupu Inšpektorátu životného prostredia Žilina (ďalej len „SIŽP Žilina“) v súvislosti s výkonom odborného štátneho dozoru v spoločnosti Cementáreň Lietavská Lúčka, a. s. (ďalej len „prevádzkovateľ“). Sťažnosť smeruje proti hrubému zanedbaniu kontrolných povinností, prekročeniu právomocí určením nezákonnej lehoty nápravy a neadekvátnemu postupu pri ochrane obyvateľstva obce Lietavská Lúčka pred nebezpečnými emisiami.

1. Analýza pochybení a zlyhanie štátneho dozoru

- **Zlyhanie pri zisťovaní stavu veci:** SIŽP Žilina v odpovedi zo dňa 09. 04. 2026 priznala, že počas kontroly dňa 17. 09. 2025 nevyžiadala Karty bezpečnostných údajov (KBÚ) k slinku a troske (teda s látkami s ktorými prevádzkovateľ nakladá) a prevádzkovateľ ich ani nepredložil. Tým porušila paragraf 11 zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe, podľa ktorého je povinná zistiť skutočný stav veci. Bez KBÚ inšpekcia nezistila a vedome ignorovala prítomnosť karcinogénneho šesťmocného chrómu (Cr^{6+}) a extrémnu žieravosť (pH 11 – 13,5) do obytnej zóny obce unikajúcich TZL .
- **Tolerovanie nelegálnej prevádzky:** Kontrolovaná prevádzka v cementárni je povolená výhradne na „mletie vápencov“, čo úrad v záveroch z kontroly aj sám konštatuje. SIŽP Žilina však vedome toleruje spracovanie nebezpečného portlandského slinku a trosky v zariadení, ktoré na to nie je technicky vybavené ani schválené čím napomáha poškodzovaniu zdravia obyvateľov Lietavskej Lúčky.
- **Alibistický prístup k ochrane zdravia:** SIŽP Žilina v odpovedi tvrdí, že zákon o ochrane ovzdušia neupravuje ich kompetencie vo vzťahu k zdraviu. Toto tvrdenie je v rozpore s účelom zákona, ktorým je ochrana zdravia ľudí pred negatívnymi účinkami znečisťujúcich látok.

2. Nezákonnosť určenia lehoty nápravy a legalizácia protiprávneho stavu

Namietam, že SIŽP Žilina nemala zákonné právo určiť dobu nápravy do 30. 06. 2026. Lehota na nápravu sa môže určiť pri odstraňovaní nedostatkov legálnej činnosti. V tomto prípade však:

- Prevádzkovateľ manipuluje s látkou, na ktorú nemá žiadne súhlasy, ani povolenia, čo potvrdzuje aj fakt, že inšpekcia sama tvrdí že nedisponuje odborným posúdením spôsobilosti zariadenia na túto činnosť.
- Dochádza k porušovaniu Čl. 44 Ústavy SR (právo na priaznivé životné prostredie) a Čl. 40 (právo na ochranu zdravia).
- Určením lehoty namiesto okamžitého zastavenia inšpekcia de facto legalizovala nelegálnu činnosť na ďalších 6 mesiacov, čím prevádzkovateľovi zadovážila neoprávnený prospech na úkor zdravia občanov a ohrozila zdravie občanov v okolí cementárne. Toto konanie naplňuje znaky marenia úlohy verejného činiteľa podľa paragrafu 327 Trestného zákona.

SIŽP bola povinná nariadiť podľa **§ 52, Zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia**:

Opatrenia na nápravu a obmedzenie prevádzky zdroja:

„(1) Ak orgán ochrany ovzdušia pri výkone štátneho dozoru zistí porušenie povinností ustanovených týmto zákonom, všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na jeho vykonanie alebo v rozhodnutí vydanom na ich základe, podľa závažnosti zisteného porušenia

a) rozhodne o obmedzení prevádzky zdroja alebo o zastavení prevádzky zdroja, ak ide o prevádzku bez povolenia alebo o prevádzku v rozpore s podmienkami v povolení, ktoré majú za následok závažné ohrozenie alebo závažné znečistenie ovzdušia“

Zdôrazňujem, že Slovenská inšpekcia životného prostredia (SIŽP) je podľa platnej legislatívy SR orgánom štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia. Podľa zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia má SIŽP v tejto oblasti nasledovné postavenie a právomoci:

- Výkon odborného štátneho dozoru: Inšpekcia kontroluje dodržiavanie povinností prevádzkovateľov stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia.
- Kontrolná činnosť: Preveruje dodržiavanie technických požiadaviek a podmienok prevádzkovania stacionárnych zdrojov.
- Ukladanie sankcií a opatrení: Inšpekcia je oprávnená ukladať pokuty a opatrenia na nápravu pri zistení porušenia zákona.
- Represívne právomoci: Podľa § 52 ods. 1 písm. a) zákona o ochrane ovzdušia má inšpekcia právomoc nariadiť obmedzenie alebo úplné zastavenie prevádzky stacionárneho zdroja, ak prevádzkovateľ nedodržiava ustanovené podmienky.
- Riešenie podnetov: Inšpekcia je povinná prešetrovať podnety doručené verejnosťou vo veciach znečisťovania ovzdušia.

3. Návrh na bezodkladné opatrenia vzhľadom k ohrozeniu zdravia

Vzhľadom na to, že unikajúce TZL – prach zo slinku spôsobuje obyvateľom akútne zdravotné problémy (bolestivé sliznice, kašeľ, pálenie očí) a v dosahu prachovej vlečky dochádza k prekračovaniu limitov pre karcinogény a žieraviny, žiadam Ústredie SIŽP o nasledovné kroky:

- **Okamžité zastavenie prevádzky podľa paragrafu 52 zákona č. 146/2023 Z. z.:** Žiadam, aby SIŽP nariadila okamžitý zákaz vykládky, manipulácie a mletia slinku a trosky až do úplného získania potrebných povolení (EIA, IPKZ) a vybudovania vhodnej technológie s certifikovanou filtráciou.
- **Zrušenie lehoty na nápravu:** Termín 30. 06. 2026 určený SIŽP Žilina považujem za neprípustný hazard s verejným zdravím. Žiadam o zrušenie tejto lehoty a nariadenie okamžitého zastavenia činnosti spôsobujúcej prachovú vlečku TZL v obci Lietavská Lúčka z dôvodu havarijného stavu a všeobecného ohrozenia, a to až do získania potrebných povolení a súhlasov k takejto činnosti a vykonania potrebných technických opatrení.

4. Zodpovednosť pracovníkov inšpekcie

Žiadam o prešetrenie osobnej zodpovednosti inšpektorov SIŽP Žilina za:

- **Marenie úlohy verejného činiteľa:** Tým, že nevyžiadali KBÚ a určili lehotu na nápravu nelegálnej prevádzky, umožnili legalizáciu činnosti prevádzky bez EIA, príslušných povolení a vhodného technického vybavenia, dlhodobú expozíciu civilného obyvateľstva TZL s nebezpečnými vlastnosťami. Inšpektorát v Žiline disponoval informáciami o porušení o nelegálnom podnikaní s látkami škodiacimi životnému prostrediu, ale zvolil postup, ktorý nechráni verejný záujem bezodkladne.
- **Opomenutie oznamovacej povinnosti:** Inšpekcia napriek vedomosti o havarijnej situácii nekonala aktívne a nesplnila si svoju oznamovaciu povinnosť smerom k RÚVZ a polícii.

5. Záver, žiadosť o usmernenie a výzva

Žiadam Ústredie SIŽP o metodické usmernenie Inšpektorátu v Žiline s cieľom nariadiť okamžité kontrolné merania emisií priamo pri zdroji a v obci Lietavská Lúčka a zaistiť v súlade so svojimi právami a kompetenciami vo svojej kompetencii, alebo v koordinácii s iným povinným orgánom štátnej správy, aby prevádzkovateľ nepokračoval v činnosti, na ktorú nemá oprávnenie, spôsobuje verejné ohrozenie a ktorou poškodzuje zdravie obyvateľov.

Zanedbanie technologických opatrení a šírenie prachovej vlečky TZL zo slinku do obce Lietavská Lúčka je zdokumentované občanmi obce na stránke:

<https://photos.app.goo.gl/54de5KicV9rMY57X9>

Žiadam, aby SIŽP odstránila tieto pochybenia **najneskôr do 20. 04. 2026**. V prípade, ak k náprave v tomto termíne nedôjde:

1. Zverejním podrobné informácie v médiách o napomáhaní štátneho orgánu pri ohrozovaní zdravia občanov.
2. Využijem všetky právne prostriedky na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči konkrétnym pracovníkom inšpekcie a spravím všetko pre to, aby sa takéto pochybenia v budúcnosti neopakovali.
3. Budem o tomto stave priamo informovať ministra životného prostredia SR so žiadosťou o vyvodenie personálnej zodpovednosti.

S úctou,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'M' followed by a horizontal line and a small flourish.

Marián Mach, obyvateľ obce Lietavská Lúčka

Prílohy:

1. Fotografie havária LL
2. KBU slinok
3. Petícia občanov
4. Prevádzkový poriadok
5. SIŽP odpoveď na žiadosť
6. SIŽP oznámenie o výsledku
7. SIŽP 2026 ohlásenie havárie
8. SIŽP odpoveď